

Sornfellið var herknasti bitin

Samvitska og álit eru grundleggjandi fyrirteytir, um áralag skal vera í politiska arbeidnum, heldur Jákup Lindenskov, sum vit hava tosað við. Serliga um fyrri partin av hansara drúgva politiska lívi. Hann minnst m.a., at longu í 1962 varð innanhýsis í javnaðarflokkinum tosað um møguligt samgongusamstarv við fólkaflokkinn og at Øregaard hevði í boði at gerast løgmaður, tá Petur Mohr Dam var deyður. Hann tók ikki av, og tí gjørdist Villi Sørensen og Jákup Lindenskov landsstýrismenn

Tá landsfundurin hjá javnaðarflokkinum verður hildin í dag, er tað síðstu ferð, at Jákup Lindenskov er við sum lögtingsmaður. Sum vit áður hava nevnt, so hevur hann boðað valfelagnum í Suðurstreymi frá, at hann stillar ikki upp til valið, sum í seinasta lagið verður 17. november.

Jákup Lindenskov er tann í tinginum, sum hevur verið har drúgvast áramál. Longu í 1958 varð hann valdur fyrstu ferð. Onkuntíð hevur hann verið úr tinginum, men tað er sjálvsagt, at nógv er at minnst aftur á í hesi 36 árin, bæði tá tað ræður um málsviðgerðir og um persónar, sum hava verið á politiska pallinum hesi mongu árin.

Tá vit hitta fráfarandi tingmannin í floksrúminum hjá javnaðarflokkinum á gamla apotekinum, verður mest tosað um fyrri partin av politiska tíðarskeiðinum. Sjeitiárin og fram eftir er so nýtt, at tað kann biða til eina aðra ferð, heldur Jákup, sum fyrst leitast aftur

til foreldrin:

– Pápi, Edvard Lindenskov, var føddur og vaks upp í Rættará. Trý ára gamal gjørdist hann móðirloysingur. Hann var, sum flestu aðrir føroyskir dreingir, sluppfiskimaður, fór upp á skúla og var bestimaður hjá Jens Petur Egholm, ella Dess, sum var navnið, hann gekk undir í Havnini.

Men longu í 1930 fór hann í land, og síðani arbeiddi hann á mjólkavirkinum ella meiarinum, sum vit søgdu tá. Hann giftist í 1924 við Biritu, sum var úr Leynum. At pápi tíðliga fór í land, mundi hava nakað við tað at gera, at konan gjørdist sjúk. Hon lá á sanatorinum, men tað var bara stutta tíð, tí teir staðfestu, at tað var ikki talan um tüberklar, men um blind-tarmsbruna.

Tað var ikki so lægið, at teir vóru bangnir fyrri tüberklunum, tí herviliga sjúkan hevði gjørt enda á bæði mammuni og tveimur systum.

Røtur í fráhaldsrøsluni

– Pápi var maður av fáum orðum. Hann var samfelagsáhugaður, var við tá Havnar Arbeidsmannafelag varð stovnað í 1916, og hann hevði sínar hugsjónir. At tað tjóðskaparliga hevði týðning fyrri hann, sæst á brøvum, hann hevur skrivað í tjugunum. Fyrst skrivar hann á danskum, men so skiftir hann til móðurmálið. Hann kom í losjunina í 1927, greiðir Jákup Lindenskov frá.

Hóast pápi ikki segði so nógv um tað, so var ongan tíð ivi um, at hann var javnaðarmaður. Flokkurin var ikki serliga sterkur í høvudsstaðnum tá, men eg hugsi, at tað mundu vera lívsroyndirnar á ymskum økjum, sum høvdu borið við sær, at hann í javnaðarflokkinum fann sítt politiska tilhaldsstað.

Unglingaár í Keypmannahavn

Tá vit dyrgja eftir, hvussu

vóru politiskir fundir hildnir í Føroyingafelagnum. Eg minnst at Dánial Pauli Danielsen á Velbastað umboðaði fólkaflokkinn, Petur Reinert tjóðveldisflokkinn og Fridtjof í Skúgví, sum vit kallaðu hann, javnaðarflokkinn. Fridtjof hevur nú í mong ár arbeitt sum grannskoðari í Danmark.

Javnaðarflokkurin stóð einki serliga sterkur í Føroyum tá, men eg minnst, at tá vit høvdu royndarval í Føroyingafelagnum stóð hann seg væl betur.

Fráhaldið og javnaðarflokkurin

Javnaðarflokkurin spratt úr arbeidararørsluni, og har varð ikki mett, at avhaldið var serliga stórt. Er tað tí ikki lítið náttúrligt at knýta hesi bæði tingini saman?

– Hatta er ein ógvuliga áhugaverður spurningur. Tað er púra rætt, at drykkjuskapurin var stórur í nógvum arbeidaraumhvørvum. Tá skilið er soleiðis er tørvurin á fráhaldsarbeidnum størstur, og tað var í stóran mun í slíkum høpi, at fráhaldsrøslan spratt fram í Danmark.

Talan var um mannalagnur, sum vórðu broyttar. Soleiðis var tað eisini í Føroyum. Brotyngin var stór hjá monnunum og familjunum. Eg kann ikki lata vera við at hugsa um eftirkomaramar hjá slíkum monnum. Tað er stórur munur á, har fráhaldið gekk aftur í familjunum, og so har drykkjuskapurin kom inn aftur. At lítið tamarhald var á tí, og skaðin tiskil gjørdist stórur, hava vit mong syrgilig dømi um.

At samband hevur verið millum javnaðarflokkin og fráhaldsrøsluna hevur eisini verið kent í Føroyum. T.d. kann eg nevna Eiðis Pól Johannes, sum var frammarlaga í arbeidsmannafelagnum. Hann var ein av stovnarum av Losjuni. Og so skulu vit sjálvsagt ikki gloyma Petur Mohr Dam, sum var fráhaldsmaður um ein háls.

Flokkurin veikir í høvudsstaðnum

Tá vit so venda aftur til, hvussu tað bar til, at Jákup Lindenskov í 1958 sum 25 ára gamal varð valdur í lögtingið, byrjar hann við, tá hann í 1955 kom aftur til Føroyar.

– Tað var rættiliga skjótt, at eg kom í samband við Sosialin. Mesta blaðarbeiðið tá var framhjá verk, sum nógv stríð og eingin løn kom burtúr. Villi Sørensen var blaðstjóri. Hann búði í Klaksvík, og samferðslan var vánalig, bæði ferðamøguleikarnir og telefonsambandið. Tí var tørvur á tí hjálpi, sum kundi fáast

í Havnini, og har hjálpti eg so til.

Tá lögtingsvalið í 1958 nærkaðist, varð stórtarbeiði lagt í fyrri at fáa mann valdan í Suðurstreymoyar valdømi. Mótsatt nógva aðra staðni hevði tað í Føroyum ikki gingið nakað serligt í høvudsstaðnum hjá javnaðarflokkinum.

Tvær tær fyrstu ferðirnar, flokkurin fekk umboð í tingið, var Mørentsius Viðstein eykavaldur í Suðurstreymi.

Trónd Hansen, urtagarðsmaður, var umdømisvaldur í 1936. Hann doyði í 1939, og J. P. Henriksen kom inn í staðin. Hann fall í 1940, men kom inn sum eykavaldur í 1943. Valni í 1945 og 1946 kom hann ikki inn, í 1950 var hann eykavaldur, men í 1954 fall hann aftur.

Vunnu upp á pensiónirnar

– Eg fekk áheitan um at koma á listan, men var ikki serliga hugaður. Eg hevði ikki ætlanir um at gerast politikari, og Palli Henriksen hevði verið sjálvsagdur oddamaður á listanum í mong ár.

Á uppstillingarfundinum var nógv fólk, og tað var týðuligt, at tað vóru tey, sum vildu hava meg á fyrsta plássið. Á tann, sum stóð ovast, fekk listaatkvøðurnar og tiskil hevði besta møguleikan at verða valdur. Eg kom á fyrsta plássið, og vit høvdu eitt gott val. Flokkurin tvífaldaðist, Palli og eg fingi umleið 150 atkvøður í part, listin fekk umleið tað sama, og eg varð valdur.

Hvat minnst tú frá valstríðnum?

– Javnaðarflokkurin legði stóra orku í pensiónsspurningin, og tað vunnu vit valið uppá. Eg minnst, at fyrsti valfundurin var í skúlanum í Kaldbak. Eg umboðaði javnaðarflokkinn og dystaðist við so kendar og royndar menn sum Trúgvá Samuelson, Knút Wang, Hanus við Høgadalsá og Kjartan Mohr. Petur Mohr Dam var við á fundinum. Eg haldi, at hann mundi kenna ábyrgd fyrri at stuðla unga og óroynda valevnið hjá hansara flokki.

Hví heldur tú, at teir vildu hava teg á listan?

– Tað vóru m.a. krefur innan arbeidsmannafelagið, sum ynsktu tað. Eg rokni bara við, at teir hava mett tað verða sunt við ungum valevni, og so hava teir kanska roknað við, at eg fór at fáa atkvøður úr Losjuni, har stórt virksmi var. Eg fekk atkvøður haðani, men tað hevur neyvan verið í

